

Miljørapport med miljøvurdering af kommuneplantillæg H.029 med klimatilpasningsplan

November 2013

Indhold

1. Indledning	3
1.1 Høring af berørte myndigheder	3
1.2 Bæredygtighedsstrategi	4
1.3 Klimastrategi	5
1.4 Miljøvurderingsloven	5
2. Ikke teknisk resumé	5
3. Miljøvurdering	6
3.1 Biologisk mangfoldighed, flora og fauna	6
3.2 Landskab	6
3.3 Grundvand, overfladevand og jordbund	6
3.3.1 Grundvand	6
3.3.2 Vandløb	6
3.3.3 Overfladevand	7
3.3.4 Spildevand	7
3.3.5 Jordforurening	7
3.4 Klimatiske faktorer	7
3.5 Befolkningens levevilkår og materielle goder	7
3.6 Menneskers sundhed	7
3.7 Kulturarv	7
4. Konklusion	8
5. Afbødende foranstaltninger	8
6. 0-alternativet	8
7. Overvågning	8
8. Sammenfattende redegørelse	9

Kolofon:

Birgitte Krebs Schleemann og Nina Harbo, Miljø
4. november 2013
2013-38787/2013-308208

Forsidefoto: Aalborg Kommune.

1. Indledning

Aalborg Kommune har udarbejdet et kommuneplantillæg H.029 med en klimatilpasningsplan. Kommuneplantillægget består af et nyt kapitel 15. Kommunen har fundet, at der skal foretages en miljøvurdering af kommuneplantillægget.

Ændringerne i forhold til den eksisterende planlægning består primært i, at der indarbejdes 3 nye retningslinjer i kommuneplanen; retningslinje 2.1.6 – Byudvikling, byomdannelse og klimatilpasning, retningslinje 12.8 – Miljømål og retningslinje 13.8 – Veje som ekstremregnereservoarer.

Det væsentligste formål med Lov om miljøvurdering af planer og programmer er at fremme en bæredygtig udvikling. Kommuneplantillægget er derfor - udover lovens kriterier - også vurderet i forhold til Aalborg Kommunes bæredygtighedsstrategi og klimastrategi.

Da der er tale om en miljøvurdering på overordnet plan, vil miljøvurderingen også indeholde overordnede vurderinger. I forbindelse med konkrete handlinger kan der være, der skal udarbejdes et kommuneplantillæg og/eller lokalplan med tilhørende miljøvurdering/screening og konkrete projekter kan evt. være omfattet af VVM-reglerne.

Overordnede mål

På nationalt plan er der en målsætning om at sikre bedre rammer for klimatilpasningsindsatsen i kommunerne med særligt fokus på at forebygge oversvømmelser. Regeringen og KL har som en del af økonomiaftalen for 2013 indgået en aftale om at kommunerne frem mod udgangen af 2013 udarbejder klimatilpasningsplaner, der indeholder en kortlægning af risikoen for oversvømmelse, og som skaber overblik og prioriterer indsatsen. Reguleringen skal sikre et klarere grundlag for den fremtidige klimatilpasningsindsats i kommunerne.

Det er vigtigt for Aalborg Kommune, at der via en helhedsorienteret fremtidsplanlægning bliver en entydig forståelse for, at de tiltag, der foretages indenfor klimatilpasningsområdet, ikke medfører uensigtsmæssige konsekvenser på andre områder.

Som det fremgår af kommunens klimastrategi vil Kommunen derfor arbejde for, at der i kommunen sker en helhedsorienteret fremtidsplanlægning, der sikrer, at kommunen står rustet til de kommende klimaforandringer.

1.1 Høring af berørte myndigheder

Aalborg Kommune har foretaget en høring af berørte myndigheder om scoping af klimatilpasningsplanen. Udover berørte myndigheder i lovens forstand har Aalborg Kommune valgt at høre øvrige myndigheder/partner samt interne samarbejdspartner i kommunen. Følgende eksterne myndigheder/partner har været hørt:

- Region Nordjylland
- Kulturarvstyrelsen
- Naturstyrelsen
- Beredskabsstyrelsen
- Forsvarets Bygnings- og Etablissementstjeneste
- Forsvarets Materieltjeneste
- Nordjyllands Historiske Museum
- Embedslægerne i Nordjylland
- Nordjyllands Politiet
- Miljøstyrelsen
- Erhvervsstyrelsen
- Vejdirektoratet
- Trafikstyrelsen
- Energistyrelsen
- Statens Luftfartsvæsen
- Fødevareerhverv
- Rebild Kommune
- Stiftsøvrigheden
- Mariagerfjord Kommune
- Brønderslev Kommune
- Jammerbugt Kommune
- Vesthimmerlands Kommune
- Danmarks Naturfredningsforening
- Friluftsrådet
- Sundhedsstyrelsen
- Kystdirektoratet
- Dansk Ornitologisk Forening
- Limfjordssekretariatet
- Borgmesterens Forvaltning
- Forsyningsvirksomhederne
- Sundhed og Bæredygtig Udvikling
- Familie- og Beskæftigelsesforvaltningen
- Ældre- og Handicapudvalget
- Skole og kulturforvaltningen

Der er indkommet et enkelt høringssvar fra Nordjyllands Politi, som oplyser, at de fra Kystdirektoratet og Naturstyrelsen har erfaret, at der ikke i politikredsen er udpeget områder med særlig risiko for oversvømmelse. Der er ikke i øvrigt indkommet høringssvar fra de berørte myndigheder.

1.2 Bæredygtighedsstrategi

En af de indsats, der udspringer af Aalborg Kommunes Bæredygtighedsstrategi er at håndtere regnvandet i alle byudviklings- og anlægsprojekter, så det tager højde for klimaforandringerne og samtidig bidrager til at forøge biodiversiteten eller understøtter andre bæredygtighedstemaer.

Desuden er det en særlig indsats, at regnvand som udgangspunkt bortledes lokalt og gerne som gevinst for byens rum, samt at gennemføre konsekvensvurderinger af klimaændringer som minimum opdateres hvert 4. år, med henblik på nødvendige tiltag omkring forebyggelse og tilpasning indarbejdes i relevante planer.

Den gennemførte klimatilpasningsplanlægning ses at være i tråd hermed.

1.3 Klimastrategi

Aalborg Kommunes Klimastrategi 2012-15 består af en forebyggelsesdel og en tilpasningsdel. Tilpasningsdelen identificerer 6 særligt oversvømmelsestruede områder i Aalborg Kommune, som følge af havvandsstigning og mere nedbør. Strategien beskriver hvilke problemstillinger der er i de enkelte områder og indeholder retningslinjer og beskrivelser af hvilke yderligere undersøgelser, der er nødvendige for at kunne tage stilling til konkrete klimatilpasningstiltag. Klimatilpasningsplanen supplerer Klimastrategien med værdisætningskort og skybrudskort, og skaber dermed grundlag for udarbejdelse af konkrete handlingsplaner.

1.4 Miljøvurderingsloven

Lov om miljøvurdering af planer og programmer opstiller kriterier for, hvilke planer og programmer, der kræver udarbejdelse af en *miljøvurdering*. Hvis en plan medfører en væsentlig indvirkning på miljøet, skal der efter lovens bestemmelser gennemføres en miljøvurdering.

Kommuneplantillægget er udtryk for en fysisk planlægning, der fastlægger rammerne for fremtidige anlægstilladelser til projekter, der er omfattet af lovens § 3, stk. 1, nr. 3. Det vurderes, at kommuneplantillægget ikke er omfattet af lovens undtagelsesbestemmelse i § 3, stk. 2 vedrørende mindre områder på lokalt plan, da kommuneplantillægget netop er udtryk for en planlægning for hele kommunen. Der skal således gennemføres en miljøvurdering.

Planen er derfor scoopet i forhold til kriterierne nævnt i lovens bilag 2, med henblik på at fastlægge hvilke temaer, miljørapporten skal beskrive. Det vurderes, at de væsentligste forhold, der kan blive påvirket er:

- Biologisk mangfoldighed, fauna og flora
- Grundvandsinteresser
- Vandløb og søer
- Håndtering af overfladevand
- Jordforurening
- Vandstandsstigninger
- Befolkningens levevilkår og materielle goder
- Friluftsliv og rekreative interesser
- Mulighed for bevægelse

Scooping er foretaget på et tidspunkt i planlægningsprocessen, hvor det endnu ikke var helt tydeligt, at det var præcist de tre retningslinjer, der endte med at være ændringerne i forhold til den gældende planlægning. Det betyder, at det ikke er alle de ovenstående forhold, der er endt med at være væsentlige – for eksempel er forholdet til mulighed for bevægelse ikke beskrevet videre i det følgende. Det er vurderet, at der ikke har været grundlag for at foretage en fornyet scooping eller høring af berørte myndigheder.

2. Ikke teknisk resumé

Udgangspunktet for kommuneplantillægget er at skabe bedre rammer for klimatilpasningsindsatsen med særlig fokus på at forebygge oversvømmelser. Dette er gjort med de 3 nye retningslinjer.

Konklusionen på miljøvurderingen er, at planen samlet set medfører en positiv effekt for følgende parametre: biologisk mangfoldighed, fauna, flora, grundvandsinteresserne, vandløb, håndtering af overfladevand, vandstandsstigninger, befolkningens levevilkår, friluftsliv og rekreative interesser. Øvrige miljøparameter påvirkes ikke direkte negativt af planen.

Miljøvurderingen har ikke givet anledning til væsentlige afbødende foranstaltninger.

3. Miljøvurdering

3.1 Biologisk mangfoldighed, flora og fauna

Øgede nedbørsmængder og stigende vandstande kan, med få undtagelser, blive et positivt bidrag til den danske naturs mangfoldighed og udbredelse. Hvis man dels håndterer regnvand som en ressource til at øge byområdernes naturkvalitet og dels lader grundvandsstigningerne øge størrelsen af og sammenhængen i det åbne lands lavbundsarealer og vandløbssystemer, vil konsekvenserne af klimaforandringerne være et positivt bidrag til at stoppe tilbagegangen i den danske biologiske mangfoldighed. Samtidig vil inddragelsen af vand som et naturligt element i byens infrastruktur og rekreative tilbud være et bidrag til at øge kvaliteten af livet i byen.

For nogle strandenge vil vandstandsstigningerne betyde, at de forsvinder, fordi de - blandt andet på grund af diger - kommer til at stå under permanent vand. Det vil derfor være nødvendigt at planlægge for at inddrage egnede erstatningsarealer for de strandenge, mudderflader og lavvandede områder, der fungerer som raste- og fourageringsarealer for trækkende og ynglende fugle.

Retningslinje omkring byudvikling, byomdannelse og klimatilpasning (retningslinje 2.1.6), understøtter en "grøn" byudvikling, da afværgeforanstaltninger f.eks. kan være grønne tage, regnvandsbede, mindre befæstelse m.v.

Våde regnvandsbassiner (retningslinje 12.8) vil frem for tørre kunne bidrage til øget biologisk mangfoldighed.

Begge retningslinjer fokuserer på, at regnvandshåndtering fremover skal foregå "over jorden", hvilket alt andet lige vil bidrage til en øget biologisk mangfoldighed. Dette skal ses i forhold til, at regnvandet straks ledes under jorden, og dermed ikke bidrager som en ressource.

3.2 Landskab

Planforslagets retningslinje 12.8 om våde regnvandsbassiner kan medføre små lokale landskabelige bearbejdnings. De våde regnvandsbassiner vil sandsynligvis bidrage positivt til landskabsværdien i forhold til den hidtidige praksis med etablering af tørre regnvandsbassiner. Dette vil særligt være tilfældet, hvis der etableres større regnvandsløsninger, der løser regnvandsproblematikker i større skala.

I forbindelse med risikokortlægning er landskabelige værdier, geologiske interesser m.v. ikke værdisat. Det betyder, at der i den fremtidige planlægning skal tages højde for disse parametre.

3.3 Grundvand, overfladevand og jordbund

3.3.1 Grundvand

Retningslinje 12.8 beskriver, at der i områder, hvor undergrunden tillader nedsivning af overfladevand, skal søges LAR-løsninger. I forbindelse med nedsivning af overfladevand i områder med jordforurening, herunder også overfladevand i forbindelse med vej- og parkeringsarealer, vil der være en øget risiko for udvaskning af forureningskomponenter til grundvandet.

Beskyttelse af det primære grundvand og drikkevandsinteresser påregnes sikret i forbindelse med relevante sektorplaner, lokalplaner og den konkrete sagsbehandling.

3.3.2 Vandløb

Separatkloakering af fælleskloakerede områder vil bl.a. bidrage til opfyldelsen af Vandplanens krav om forbedret forureningstilstand i vandløb. Se endvidere miljøvurderingen for den til enhver tid gældende Spildevandsplan for Aalborg Kommune.

3.3.3 Overfladevand

Decentral håndtering af regnvand, herunder LAR, medfører bl.a. fordele i forhold til grundvandsdannelse, og at den samlede belastning af de naturlige vandsystemer reduceres. Eventuelle negative miljøeffekter eksempelvis forureningskomponenter i regnvand og hydraulisk påvirkning af fauna og flora påregnes håndteret i forbindelse med sagsbehandling af udledningstilladelser. Se endvidere miljøvurderingen for den til enhver tid gældende Spildevandsplan for Aalborg Kommune.

3.3.4 Spildevand

Med hensyn til spildevands- og separatkloakering henvises til miljøvurderingen for den til enhver tid gældende Spildevandsplan for Aalborg Kommune.

3.3.5 Jordforurening

I områder med jordforurening vil der i forbindelse med nedsivning af overfladevand være en øget risiko for udvaskning af forureningskomponenter.

I forbindelse med risikokortlægninger er jordforurening ikke værdisat. Dette betyder, at der i fremtidig planlægning skal tages højde for dette.

3.4 Klimatiske faktorer

Kommuneplantillæggets tre retningslinjer styrker samlet set grundlaget for at håndtere havvandsstigning, øget nedbør og oversvømmelser mere hensigtsmæssigt i forhold til miljøet.

3.5 Befolkningens levevilkår og materielle goder

Planen giver øget mulighed for at afværge konsekvenserne ved klimaforandringer. Dels ved at undgå eller forebygge konsekvenser af klimaforandringer i nye byområder gennem øget vidensniveau om oversvømmelsesrisiko (retningslinje 2.1.6), dels ved at etablere våde regnvandsbassiner, der forbygger forurening af vandmiljøet og øger den rekreative kvalitet i forhold til tørre regnvandsbassiner (retningslinje 12.8), og dels ved at åbne op for håndtering af ekstremregn på vejarealer (retningslinje 13.8).

3.6 Menneskers sundhed

Flere og bedre rekreative områder (retningslinje 12.8), forebyggelse af vandskader på bygninger (retningslinje 13.8) og forebyggelse af problemer med mere vand i miljøet generelt (retningslinje 2.1.6) vil være til gavn for menneskers sundhed.

Gennem separat kloakering, mindskes udledningen af uhygiejnisk opspædt spildevand til vandløb og Limfjorden, til gavn for både miljø og menneskers sundhed. Denne effekt er blevet miljøvurderet i forbindelse med Spildevandsplanen.

3.7 Kulturarv

Håndtering af ekstremregn på vejarealet kan i visse tilfælde bidrage til bevaring af kulturarv.

I forbindelse med risikokortlægning er fredede og bevaringsværdige bygninger værdisat. Derimod er kulturarv i øvrigt ikke værdisat. Det betyder, at der i den fremtidige planlægning skal tages højde for disse parametre.

4. Konklusion

Det vurderes, at realiseringen af planen samlet set vil medføre en positiv effekt for følgende parametre;

- Biologisk mangfoldighed, fauna og flora
- Grundvandsinteresser
- Vandløb
- Håndtering af overfladevand
- Vandstandsstigninger
- Befolkningens levevilkår og materielle goder
- Friluftsliv og rekreative interesser

Samtidig vurderes det, at planen ikke har en direkte negativ påvirkning af andre miljøparametre.

5. Afbødende foranstaltninger

Planen fastsætter retningslinjer og principper på et overordnet niveau. Kommuneplantillægget skal derfor også miljøvurderes på samme overordnet niveau. Da planen ikke i sig selv giver anledning til egentlige fysiske ændringer i miljøet, vil eventuelle afbødende foranstaltninger først blive iværksat i forbindelse med den konkrete planlægning for de enkelte områder.

6. 0-alternativet

Kommuneplantillægget er vurderet i forhold til 0-alternativet. Der har ikke været alternative forslag at vurdere. 0-alternativet er et udtryk for, hvordan udviklingen vil gå, hvis kommuneplantillægget ikke blev gennemført. 0-alternativet er derfor gældende planer.

Klimaet ændrer sig ved stigende grundvandsspejl, øget nedbør, mere vand i vandløbene og stigende havvandsstand.

Formålet med kommuneplantillægget er at få nogle overordnede retningslinjer og principper, der giver gode muligheder for at etablere stedstilpassede klimatilpasningstiltag. 0-alternativet vil betyde, at disse retningslinjer/principper ikke vedtages, og dermed vil en manglende gennemførelse øge sårbarheden overfor klimaændringerne.

7. Overvågning

Det foreslås, at der ikke iværksættes konkret overvågning af dette mere overordnede kommuneplantillæg, da planen ikke i sig selv ikke medfører ændringer af det fysiske miljø.

Overvågning af kommuneplantillæggets miljømæssige konsekvenser vil - uanset planen - ske i forbindelse med den generelle kommunale miljøtilsynsordning på bl.a. følgende områder:

- Vandløb
- Natur
- Spildevandsanlæg

8. Sammenfattende redegørelse

I forbindelse med udarbejdelsen af Kommuneplantillæg H.029 - Klimatilpasningsplan, er der foretaget en miljøvurdering og udarbejdet en miljørapport.

I forbindelse med byrådets endelige vedtagelse af planen, skal der efter miljøvurderingslovens § 9 foreligge en sammenfattende redegørelse for:

- Hvordan miljøhensyn er integreret i planen
- Hvordan miljørapporten og udtalelser fra offentlighedsfasen er taget i betragtning
- Hvorfor den vedtagne plan er valgt på baggrund af rimelige alternativer, og
- Hvorledes kommunen vil overvåge de væsentligste miljøpåvirkninger af planen.